

Socialdepartementet

Karlstad
2025-10-29

Vår referens
Ulrika Lundin

Remissyttrande

Betänkandet Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens (SOU 2025:63)

Legitimerade Kiropraktorers Riksorganisation (LKR) tackar för möjligheten att inkomma med ett remissyttrande om det angivna betänkandet. Nedan följer våra synpunkter.

Förslaget i korthet

Utredningen omfattar frågor om hur regelverk och strukturer kan behöva förändras när det gäller reglerade yrkens specialistkompetenser och specialistutbildningar samt fort- och vidareutbildningar inom hälso- och sjukvården. Huvudsyftet är förstärkt patientsäkerhet genom bemanning av vårdpersonal med rätt kompetens. Utredningen har därutöver beaktat Sveriges förpliktelser enligt EU-rätten.

Man har bedömt behovet av yrkesreglering för nya yrkesgrupper, behovet för reglerad specialistkompetens eller specialistutbildning för fler yrkesgrupper, befintliga eller nya. Man har kartlagt befintliga möjligheter till vidareutbildning och hur kvaliteten i vidare utbildningar säkerställs samt bedömt om krav på kontinuerlig fortbildning för vissa legitimerade yrkesgrupper är lämplig.

Utredningen har inga förslag på reglering av ytterligare yrkesgrupper med olika motiveringar men att medicinska foterapeuter bör erhålla skyddad yrkestitel efter utbildning föreskriven av Myndigheten för yrkeshögskolan. För läkare föreslås exempelvis att kunskapsprov kan användas som ett komplement i bedömningen av ST-läkare, samt att regioner och vårdgivare åläggs tydligare krav på kvalitetssäkring, uppföljning och statistikföring. För tandläkare betonas behovet av bättre nationell överblick över antalet ST-tandläkare och utbildningarnas kvalitet.

Utredningen föreslår en författningsreglerad specialiseringstjänstgöring för logopeder och psykologer, med Socialstyrelsen som ansvarig myndighet. För övriga professioner – arbetsterapeuter, fysioterapeuter, biomedicinska analytiker med flera – föreslås i stället satsningar inom högskolans ordinarie utbildningsutbud, exempelvis mastersprogram, påbyggnadsutbildningar eller uppdragsutbildningar. Bedömningen är att denna modell ger större flexibilitet och är mer ändamålsenlig än en nationell reglering. För kiropraktorer och naprapater lämnas heller inget förslag på reglerad utbildning eftersom deras utbildning i dag inte är högskoleutbildning utan även dessa yrken kan vidareutbildas via uppdragsutbildningar.

Ett centralt inslag är förslaget om ett Vårdprofessionslyft, utformat efter en modell från Lärarlyftet. Genom detta ska staten finansiera vidareutbildning för yrkesverksamma vårdanställda, exempelvis i form av uppdragsutbildning som kan kombineras med anställning på deltid (t.ex. 50 procent). På så sätt möjliggörs en verksamhetsnära kompetensutveckling som stärker både vårdgivare och utbildningsanordnare.

Vidare understryks vikten av kontinuerlig fortbildning för samtliga vårdprofessioner. Den snabba medicinska utvecklingen och förändrade vårdbehov förutsätter att kompetensen ständigt uppdateras för att vården ska kunna bedrivas med bibehållen kvalitet, patientsäkerhet samt i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

LKRs synpunkter

Legitimerade Kiropraktorers Riksorganisation (LKR) ställer sig i allmänhet positiva till de förslag som läggs fram avseende fortbildning och vidareutbildning för flera av vårdens professioner. Utredningen belyser på ett förtjänstfullt sätt vikten av en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning, och vi välkomnar särskilt de delar som betonar behovet av kontinuerlig kompetensutveckling för att vården ska kunna bedrivas med hög kvalitet och i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

LKR delar utredningens bedömning att tydligare strukturer för specialiseringstjänstgöring och vidareutbildning stärker såväl professionerna som vårdens samlade förmåga. Vi ser också positivt på förslaget om ett Vårdprofessionslyft, som kan skapa långsiktiga förutsättningar för yrkesverksamma att utvecklas i nära samverkan med arbetsgivare och akademi.

LKR ställer sig däremot djupt kritiska till att kiropraktorer inte omfattas av de föreslagna reformerna. Utredningen konstaterar att Sverige saknar utbildning med examensrätt till kiropraktor och naprapat och att yrkena därmed inte är aktuella för reglerad vidareutbildning på avancerad nivå eller forskarnivå. I stället hänvisas till möjligheten att ta del av magister- eller mastersutbildningar inom högskolan i Sverige eller utomlands eller så uppdragsutbildningar. LKR menar att denna lösning i praktiken är otillräcklig och riskerar att ytterligare förstärka den redan ojämlika behandling som kiropraktorer möter i jämförelse med andra legitimerade vårdprofessioner.

I dagsläget finns två utbildningar till kiropraktor i Sverige. Den äldre startade 1983 och den nyare inleddes i augusti 2025. Båda har granskats av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och bedömts hålla högskolenivå, men saknar ännu examensrätt. Den äldre utbildningen har varit legitimationsgrundande och den nya förväntas bli det. Båda berättigar till studiestöd från CSN. Den nya utbildningen bedrivs vid Kiropraktorakademien men både den och Naprapathögskolan har Nordiska Institutet för Manuell Medicin som huvudman. Även utbildningen till naprapat har bedömts av UKÄ som på högskolenivå men saknar examensrätt. Samtliga utbildningar har som mål att erhålla examensrätt framöver.

Sedan bildandet av LKR 1925 har organisationen haft utbildningskvalitet som en central del i sitt uppdrag. Det ställdes tidigt krav på utbildning enligt internationella standarder satta av Council on Chiropractic Education. Nu kvalitetssäkras utbildningar till kiropraktor i Europa och flera regioner av European Council on Chiropractic Education, som är medlem i The European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA, så som UKÄ är. Senare år har många svenska kiropraktorer examen på mastersnivå från Syd Dansk Universitet eller universitet i Storbritannien, Australien m.m. Denna tradition har resulterat i att en stor andel svenska kiropraktorer i dag har både kandidat- och masterexamen. Trots detta uppstår hinder i tillgången till vidareutbildning i Sverige. Flera har dock disputerat efter särskild prövning.

Utbildningssituationen innebär betydande ekonomiska bördor för den enskilde. Att utbilda sig till kiropraktor, särskilt utomlands, är förenat med höga kostnader, även med CSN-stöd. Det har visat sig mycket svårt att få legitimation i Sverige efter utbildning på mastersnivå i länder utanför EU. Fort- och vidareutbildningar får i stor utsträckning sökas utomlands, vilket ytterligare förstärker kostnaderna. Sammantaget har detta gjort att kiropraktorerna i Sverige är få och arbetar oftast i relativt små kliniker. Att hänvisa till uppdragsutbildning utan offentliga medel är inte en reell lösning, då arbetsgivarna i regel saknar ekonomiska förutsättningar att finansiera denna väg.

Mot denna bakgrund anser LKR att det är nödvändigt att även kiropraktorer ges tillgång till de strukturer för fortbildning och vidareutbildning som nu föreslås för andra legitimerade vårdprofessioner. Den nuvarande ordningen, där utbildningar som av UKÄ bedömts hålla högskolenivå, inte erkänns i systemet för vidareutbildning, leder till ojämlika villkor och en diskriminerande behandling av yrkesgruppen. Därutöver begränsas patienters möjlighet att få bedömning och behandling hos kiropraktorer. Individer, arbetsgivare och samhället går miste om möjligheter att begränsa dem enorma kostnader som besvär i rörelseapparaten orsakar.

LKR vill understryka att organisationens medlemmar redan omfattas av krav på kontinuerlig professionell utveckling (150 CPD-poäng över fem år). Kiropraktorer har alltså en stark tradition av fort- och vidareutbildning, men saknar möjlighet att tillgodogöra sig detta inom ramen för det svenska högskolesystemet.

Slutligen är LKR kritisk till att utredningen kommer fram till att osteopati inte bör regleras. Det konstateras att reglering skulle leda till ökad patientsäkerhet. Hinder för den fria rörelsen på arbetsmarknaden så väl i Norden som inom EU skulle undanröjas. Yrket är väl etablerat och reglerad i alla de övriga nordiska länderna och totalt i 11 EU och EES länder samt i Schweiz. På bara 15 år har antalet yrkesverksamma osteopater nästan fördubblats i Sverige. Osteopater utför ungefär 400 000 patientbehandlingar årligen inom ett område där behovet för kompetens är skriande stort och väntas öka i.o.m. den demografiska utveckling landet befinner sig i med allt större andel äldre i befolkningen. Osteopaterna har tydligt visat att deras yrke är livskraftigt och att deras service efterfrågas. Utbildning till osteopat sammanstår av 3 års grundutbildning med ytterligare ett år på avancerad nivå men tillfälligt finns det alltså inte svensk utbildning till osteopat.

Sammanfattningsvis anser LKR att utredningens förslag i stort är väl avvägda, men att det är angeläget att beakta den situation som råder för kiropraktorer. Om målet är ett vårdlandskap med likvärdig tillgång till livslångt lärande, behöver även denna profession ges tillträde till de strukturer som föreslås.

Ulrika Lundin
Ordförande
Legitimerade Kiropraktors Riksorganisation
Telefon: +46 (0)73-62 63 0 63
E-post: kansli@lkr.se
Webb: <http://www.lkr.se>
Facebook:
[@legitimeradekiropraktorsriksorganisation](https://www.facebook.com/legitimeradekiropraktorsriksorganisation)

**LEGITIMERADE
KIROPRAKTORS
RIKSORGANISATION**